

Voiko työvoimaviranomainen jatkossa ostaa vapaalta sivistystyöltä kotoutumiskoulutusta?

- Vastuu koulutuksen järjestämisestä siirtyy kunnille, mutta kunta voi ostaa palvelun halutessaan vaikkapa vapaalta sivistystyöltä.
- Työvoimaviranomainen voi päättää työvoimakoulutuksen tuottamistavan, jossa vaihtoehdot ovat käytännössä ostopalvelu, in house tai kunnan oma tuotanto. Eli kuntaomisteiset vapaan sivistystyön oppilaitokset voisivat järjestää kotoutumis- ja lukutaitokoulutusta kunnan omana tuotantona, jos työvoimaviranomainen valitsee sen tuottamistavan. Lisäksi vapaan sivistystyön toimijoiden on mahdollista osallistua kotoutumis- ja lukutaitokoulutuksen kilpailutuksiin, jos työvoimaviranomainen valitsee tuottamistavaksi ostopalvelun.

Mitä nämä vapaan sivistystyön koulutuksen olisivat OMO-kototuella?

- Lukutaitokoulutuksen ja kotoutumiskoulutuksen järjestäminen vapaassa sivistystyössä päättyisi. Jos vapaa sivistystyö järjestää esim. muita suomen/ruotsin kursseja tai lukutaitoa vahvistavia kursseja, niitä voitaisiin nykytilaa vastaavasti tukea kotoutumislain mukaisina omaehtoisina opintoina. Tukeminen siis mahdollista jatkossakin, jos tukemisen edellytykset täyttyvät (kotoutumislaki 28-32 §).

Mistä vapaan sivistystyön järjestäjät saavat jatkossa rahoituksen suomen kielen koulutuksen toteuttamiseen (asiakkaille omaehtoisena tuettava)?

- Siirtymäajan valtionavustuksen ja viittomakielisen rahoituksen lisäksi vapaan sivistystyön valtionosuusrahoituksella. Joka siis ei olisi 100%.

Onko vielä tietoa milloin laskennallisia korvauksia koskeva asetus olisi tulossa lausunnoille?

- Tavoitteena saada lausuntokierrokselle ennen kesälomia eli mahdollisimman pian.

Mitä vaihtoehtoja on alle 18v ja perusopetuksen käyneelle ulkomaalaiselle, missä hän voi opiskella suomen kieltä kun ei voi olla vielä työnhakijana? Vapaa sivistystoimi ei tule enää tulevaisuudessa kyseeseen tai on maksullista nuorelle.

- Aikuisten perusopetus on yksi vaihtoehto, myös tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa on mahdollisuus vahvistaa opiskelukielen taitoa - vaikka TUVAssa periaatteessa edellytetäänkin riittävää opiskelukielen taitoa. Ukrainalaisten myötä monet koulutuksen järjestäjät kehittivät mt. opetusta.
- Oppivelvollisuuslaki: Oppivelvollinen, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavat opinnot mutta jolta puuttuu perusopetuksen jälkeisen koulutuksen suorittamiseksi riittävä suomen tai ruotsin kielen taito, voi suorittaa oppivelvollisuutta osallistumalla aikuisten perusopetukseen.

Mitä laskennallisten korvausten leikkaus tarkoittaa käytännössä euroissa/laskennallisten korvausten piirissä olevan henkilö?

- Laskennallisen korvauksen tasoon vuonna 2027 vaikuttaa useat eri hallituksen päätökset. Vuosina 2025-2026 laskennalliseen korvaukseen on tehty määräaikainen leikkaus, joten taso palautuisi aiemmalle tasolle. Tästä tehdään kuitenkin vuoden 2027 alusta uusi säästö. Korvausta kuitenkin korottaa hallituksen sopima kompensatio, koska kotoutumislain mukaisen perustoimeentulotuen korvaamisesta luopuminen kotoutumislain nojalla aiheuttaa hallituksen sopimaa säästöä suuremman leikkauksen. Nämä avataan asetusmuistiossa, joka lähtee lausunnonle vielä ennen kesälomia.
- Tarkat summat kategorioittain määritellään asetuksessa, joka on tulossa lausuntokierrokselle. Karkeasti voidaan kuitenkin tässä vaiheessa sanoa, että laskennallisten korvausten muutokset nykytilaan verrattuna eivät tule olemaan kovin suuria ja joissain maksukategorioissa voidaan nähdä hieman nousuakin. Toisaalta tämä tarkoittaa, että vuonna 2025 toteutetut leikkaukset laskennalliseen korvaukseen muuttuvat tavallaan pysyviksi, kun ne oli alun perin suunniteltu määräaikaisiksi vuosille 2025 ja 2026.

Kotoutumiskoulutuksen rahoituksen siirtyminen valtionosuusmomentille tarkoittaa sitä, että kotoutumiskoulutuksesta ei makseta osana laskennallista korvausta (18 v täyttäneet, 1. vuosi).

Onko vastaanottoon varautumisen kustannusten korvaamisen päättymiseen tulossa siirtymäaika? Kunnille tulisi taata mahdollisuus hakea vuoden 2026 loppuun asti syntyneiden vastaanottoon varautumisen kustannuksia vuoden 2027 aikana.

- Kyllä. Kuntien ja hyvinvointialueiden sekä ÅHS:n tulisi hakea kustannuksia korvattavaksi viimeistään 31.3.2027 ja tällä siirtymäajalla pyritään nimenomaan varmistamaan se, että toimijat ehtivät hakemaan vuoden 2026 loppuun mennessä syntyneistä kustannuksista korvaukset. Siirtymäaika koskee myös muita erikseen haettavia korvauksia, joista esitetään nyt luovuttavan.
- HE:ssä on esitetty: Esityksen mukaan vuoden 2026 loppuun mennessä aiheutuneista kustannuksista voi hakea korvauksia 31.3.2027 asti.

Voivatko kunnat ostaa ja saada rahoitusta ostamalla palvelun myös vapaan sivistystyön ulkopuolelta eli yrityksiltä?

- Jatkossa kotoutumis- ja lukutaitokoulutuksen rahoitus tulisi kunnille osana kuntien peruspalveluiden valtionosuutta. Työvoimaviranomainen voi päättää työvoimakoulutuksen tuottamistavan, jossa vaihtoehdot ovat siis ostopalvelu (kilpailuttaminen), in house -ratkaisut ja kunnan oma tuotanto.

Miten vapaan sivistystyön toimijoiden siirtymäajan 2027-2028 rahoitus 2,273 milj. € maksettaisiin vuosina 2027 ja 2028? Osana vapaan sivistystyön 57 % vossia? Vai millä instrumentilla? Miten nämä siirtymäajan 1,3 miljoonaa tulee jakoon? Hakuaikataulu?

- Rahoituksen päällekkäisyydestä: Kunnilla on jo nykyisin vastuu järjestää kotoutumiskoulutusta kotoutuja-asiakkaille, ja kunnille on myös osoitettu rahoitusta osana kuntien peruspalveluiden valtionosuutta ja laskennallista korvausta. Osa kyseisten rahoitusten piirissä olevista kotoutuja-asiakkaista osallistuu kuitenkin vapaan sivistystyön kotoutumis- ja lukutaitokoulutukseen, johon vahvistetut suoritteet rahoitetaan 100 prosentin valtionosuudella. Tämä rahoitus, 6,927 miljoonaa euroa vuoden 2027 tasossa, on päällekkäistä kunnille jo nykyisin kotoutumiskoulutuksen järjestämiseen myönnetyn rahoituksen kanssa.
- Siirtymäajan avustus toteutetaan valtionavustuksena. Tästä haku toteutettaneen syksyn 2026 aikana.

Voisivatko vapaan sivistystyön oppilaitokset voivat järjestää jatkossakin lukutaitokoulutusta työvoiman ulkopuolella oleville? Ja tuleeko siihen rahoitus vapaan sivistystyön valtionosuuksista tai tuosta erityisavustuksesta vai mistä? Vai vaikuttaako nämä uudistukset jotenkin tähän kuvioon?

- Vapaassa sivistystyössä varsinaista kotoutumiskoulutusta ja lukutaitokoulutusta järjestetään vain viittomakielisen ratkaisun osalta.

Onko jossain saatavilla tietolähteet, joihin nämä hallituksen esitykset lakimuutoksista perustuvat? Ja perustuvatko suunnitellut muutokset ylipäätään tutkittuun tietoon, tilastotietoon tms. vakuuttaviin tietolähteisiin?

- Hallituksen esityksessä on kuvattu kaikki tietolähteet ml. selvitykset, tutkimukset ja tilastot, joita on käytetty hallituksen esityksen laatimisessa
https://www2.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_74+2026.aspx

Onko mitään ennakkotietoa siitä, että onko monikieliseen yhteiskuntaorientaatioon osallistumiseen tulossa velvoitetta? Nythän on kunnissa hyvin eri tavalla saatu näitä järjestymään ja myös kotoutujien osallistuminen on vaihtelevaa, koska ei ole velvoitetta.

- Kotoutumislain 25 §:n nojalla kunnan tulee järjestää monikielistä yhteiskuntaorientaatiota maahanmuuttajan äidinkielellä tai muutoin hyvin osaamalla kielellä. Kunnille myönnetään tähän lakisääteiseen tehtävään rahoitusta (osana laskennallista korvausta ja peruspalvelujen valtionosuutta). Kotoutuja-asiakkaan yksilöllisessä kotoutumissuunnitelmassa sovitaan osallistumisesta kotoutumista edistäviin palveluihin, kuten monikieliseen yhteiskuntaorientaatioon. Kotoutuja-asiakkaan tulee noudattaa suunnitelmaansa ja esimerkiksi osallistua siinä sovittuihin palveluihin. Mikäli suunnitelmaa ei noudata ja jättää osallistumasta siinä sovittuihin palveluihin, voi sillä olla vaikutusta maahanmuuttajalle maksettaviin etuuksiin. Eli tälläkin hetkellä asiakkaalla on velvollisuus osallistua.

Jos työllisyysalueella päädytään vuoden 2026 puolella tukemaan vapaan sivistystyön koulutuksia esim. suomen kielen linjalla kotoutumislain nojalla omaehtoisina opintoina, niin ymmärsinkö oikein, että niitä kutsutaan jatkossa kotoutumista edistäviksi koulutuksiksi? Siis muita kuin aikuisten perusopetusta. Ja voidaanko päätökset opintojen tukemisesta vuoden 2026 puolella tehdä koko lukuvuodelle, vaikka lainsäädäntö muuttuu vuonna 2027. (Voidaanko Koulutusportissa voidaan hyväksyä syksyllä 2026 alkava koulutus kevätlukukauden 2027 osalta myös, vaikka lainsäädäntö muuttuu kesken lukuvuoden?)

- vapaan sivistystyön oppilaitokset voivat vuoden 2026 loppuun asti toteuttaa kotoutumis- ja lukutaitokoulutuksia. Sen jälkeen kotoutumis- ja lukutaitokoulutuksia järjestettäisiin vain työvoimakoulutuksina. Vapaan sivistystyön oppilaitokset voisivat 1.1.2027-> järjestää muita suomea/ruotsia/lukutaitoa/kotoutumista tukevia koulutuksia, joita ei siis kutsuttaisi kotoutumiskoulutuksiksi eikä lukutaitokoulutuksiksi. Tukemisen edellytysten täytyessä tällaisia opintoja olisi jatkossakin mahdollista tukea kotoutumislain mukaisina omaehtoisina opintoina.

Millainen aikataulu on suomen-/ruotsinkielisen kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden uudistamisesta? Kiitos tiedoista lukutaitokoulutusten suhteen.

- Oph:sta saadun tiedon mukaan kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden päivitykset julkistettaisiin lokakuussa.

UKK: [Kysymyksiä ja vastauksia kotoutumispalveluiden uudistushankkeesta | Kotoutuminen](#)

Kysymykset koskien omaehtoisia opintoja ja niiden tukemista on välitetty KEHA-keskuksen oikeudellisen tuen vastattavaksi ja ne pyritään täydentämään usein kysytyihin kysymyksiin eli tänne: <https://kotoutuminen.fi/kysymyksiä-ja-vastauksia-kotoutumispalveluiden-uudistushankkeesta>

TEMin hankeikkuna:

[Hallituksen esitys kotoutumispalvelujen uudistamiseksi](#)

<https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM099:00/2024>